

“Basel II dwingt mkb te

Wat verandert er voor ondernemers als Basel II van kracht wordt? Welke criteria gaan banken hanteren bij het verstrekken van krediet? Wordt het moeilijker voor kleinere en middelgrote bedrijven om krediet te krijgen? Wordt het duurder? Metalektro Profiel stelde onder meer deze vragen aan Peter Mars en Michel van Nieuwland van ING bank en aan Annemiek van Dijk, partner bij bancaire adviesbureau Claassen, Moolenbeek & Partners.

Foto's: Jan Jong fotografie beeldproductie

“Het gekke is dat iedereen denkt dat Basel II de wereld op zijn kop zet, terwijl er eigenlijk niet zoveel aan de hand is. Een bedrijf met een goede rentabiliteit betaalt een lagere rente voor een lening dan een bedrijf waar het minder gesteld is met de winstgevendheid. Dat is al jaren zo”, begint branchemanager industrie Michel van Nieuwland van ING bank het gesprek over de internationale afspraken die banken straks aan nieuwe regels binden over het kapitaal dat ze moeten aanhouden voor tegenvallers.

Zijn collega Peter Mars houdt zich bij ING bezig met de uitvoering van Basel II. Hij vult aan: “Banken moeten bij het verstrekken van een krediet het risico van terugbetaling beoordelen. Basel II verplicht banken dat risico bijna volledig objectief te berekenen via wiskundige modellen, waar wij en andere grote banken in Nederland al vijftien jaar mee werken. Basel II is niet meer dan een katalysator om dat objectiveringproces te bespoedigen. Het nieuwe akkoord tussen de banken leidt niet tot een ander prijsbeleid bij de banken.”

Risicoprofiel

Dat is wat al te simpel gesteld, vindt Annemiek van Dijk. Zij is adviseur en partner bij het bedrijfskundig en bancaire adviesbureau Claassen, Moolenbeek & Partners, dat zelf een Basel II-scan heeft ontwikkeld. “Banken kunnen hun gelden maar één keer uitzetten. Ze gaan logischerwijs voor kredieten en leningen waar ze het meeste aan kunnen verdienen. Hun redenering wordt: voor een riskante financiering moeten wij door Basel II meer reserves aanhouden. Dat willen we niet, want met reserves kunnen we niet werken en ook geen winst maken. Banken gaan bij de financiering van bedrijfsactiviteiten kiezen voor ondernemingen met een zo laag mogelijk risicoprofiel. Vanuit de banken geredeneerd wordt het midden- en kleinbedrijf minder lucratief, want het levert minder op.”

Voor ING bank gaat die stelling niet op, zegt Mars. “Het zou slecht zijn voor de bank zelf als het midden- en kleinbedrijf ter zijde

professionaliseren"

zou worden geschoven. De toenemende objectivering van de bedrijfssituatie kan voor individuele bedrijven wel leiden tot een andere risicobeoordeling dan in het verleden, ook in positieve zin. Ik denk dat er uiteindelijk evenveel plussen als minnen zijn. De toekomst zal het leren."

Ondoorzichtig

Veel ondernemers klagen over de ondoorzichtigheid van de risicobeoordeling. Annemiek van Dijk, die twintig jaar ervaring heeft als bankier: "Het is heel triest, maar de banken doen heel weinig aan voorlichting. Toch zouden ondernemers erbij gebaat zijn duidelijkheid te hebben over de criteria die banken aanleggen bij kredietverstrekking. Basel II verplicht de banken tot grotere openheid van zaken. Dat zou nu al moeten gebeuren. Want als banken een risicoprofiel opstellen, dan nemen ze de ontwikkelingen bij een bedrijf in de afgelopen drie jaar mee."

"Banken gaan bij de financiering van bedrijfsactiviteiten kiezen voor ondernemingen met een zo laag mogelijk risicoprofiel"

Van Dijk is ervan overtuigd dat banken door Basel II worden gedwongen een bedrijf op veel meer aspecten te beoordelen. "Banken keken in het verleden slechts naar de waarde van het onderpand in relatie tot de financieringsvorm. Straks bestaat de risicobeoordeling door de bank uit twee delen: de 'harde' financiële kengetallen: rentabiliteit, solvabiliteit en liquiditeit en 'zachte' factoren, zoals de invulling van het management, bedrijfsorganisatie, marktpositie en branche-ontwikkeling. Alle gegevens worden ingevuld op een vragenlijst en er wordt een score berekend, daaruit volgt de zogeheten 'rating'. De financiële factoren tellen voor 70 procent mee en de niet-financiële voor 30 procent. Zelfs goudgerande zekerheden zijn na invoering van Basel II niet meer voldoende."

Uit Basel II zijn volgens haar vijf risicoklassen voor bedrijven af te leiden: van

zeer laag risico, klasse 5, tot (dreigende) discontinuïteit, klasse 1. Van Dijk: "Een ondernemer die iets te financieren heeft, moet van tevoren nadenken over zijn risicoklasse. Dat kan de kosten van een lening aanzienlijk verlagen. Een risicoprofiel is bijvoorbeeld vaak al te verlagen door de balansopstelling aan te passen: factoring van debiteuren of herwaardering van het onroerend goed."

De beide vertegenwoordigers van ING bank benadrukken dat er geen standaardlijst met criteria is die wordt ingevuld. "Het vertrekpunt is en blijft of een bedrijf in staat is zijn lening terug te betalen. Het antwoord op die vraag ligt in de hoeveelheid cash die een bedrijf kan genereren. Dan kijkt een bank ook naar onder meer de concurrentiepositie, de jaarrekening, en de marktpositie. De indruk dat het een domme invuloefening is, is niet terecht. Een bank moet een beeld krijgen van zijn kredietnemer. Ondernemers die willen weten hoe het kredietrisico wordt bepaald en wat ze kunnen doen om dat naar beneden te brengen, kunnen daar gewoon naar vragen. Er is niets mysterieus aan en we

geven daarover wel degelijk voorlichting", merkt Van Nieuwland op.

"De indruk dat het een domme invuloefening is, is niet terecht. Een bank moet een beeld krijgen van zijn kredietnemer"

Bancair adviseur Van Dijk: "Het komt erop neer dat een ondernemer zich bewust moet zijn van de sterke en zwakke kanten van zijn bedrijf. Hij moet per maand weten wat de ontwikkelingen zijn. Banken zijn gevoelig voor een alerte houding en de wil in de praktijk iets te doen aan de zwakke punten. Het goede van Basel II is ongetwijfeld dat ondernemers in het midden- en kleinbedrijf worden gedwongen te professionaliseren. Professionaliteit vertaalt zich in meer vertrouwen. Dat betekent een lager risicoprofiel en minder kosten voor krediet."

www.ing.nl

www.cmenp.nl

Basel II

Basel II. Het is een term die bij ondernemers niet onmiddellijk een lichtje doet branden. Toch krijgt iedereen die bij een bank geld leent er de komende jaren mee te maken. Basel II is de naam van een nieuw internationaal akkoord, dat de banken hebben gesloten om te voorkomen dat ze in financiële problemen raken. Individuele banken moeten, naar verwachting vanaf eind 2007, kunnen aantonen dat zij voldoende kapitaal hebben om de risico's die zij lopen af te dekken. Het nieuwe akkoord vervangt Basel I, dat banken sinds 1988 verplicht voor elke uitgeleende euro acht cent opzij te zetten.

FME maakt zich ernstige zorgen over de gevolgen die Basel II kan hebben voor de kredietverstrekking aan vooral kleine en middelgrote bedrijven. Tegenstrijdige koppen boven artikelen, die variëren van 'Basel II helpt mkb' tot 'Duurdere leningen bedreiging voor mkb', dragen bij aan de onduidelijkheid en onzekerheid over het financieringsbeleid van de banken in de komende jaren.

In de woorden van FME-directeur Ondernemings- en Sectorzaken Paul van Roon: "Ik pik allerlei signalen op dat banken door Basel II gedwongen zijn de risico's langs strakkere lijnen te beoordelen, maar de bankensector geeft geen actieve voorlichting. Dat vind ik zeer teleurstellend. Vooral middelgrote en kleine bedrijven hebben geen idee hoe kredietverlening tot stand komt. Daar heeft FME in het verleden onderzoek naar gedaan. Banken zouden het initiatief moeten nemen ondernemers te informeren om de onzekerheid weg te nemen."